

Beantwoording schriftelijke vragen Gezondheidsnota Samen Gezond 2024 – 2028

Naar aanleiding van de informatieve bijeenkomst op 28 februari 2024.

Van	Vraag	Antwoord
Christen-Unie	P11 in communicatie houden we rekening met taal, cultuur en waarden van onze inwoners. Hoe ziet dit eruit?	Dit betekent dat we op diverse manieren, zowel qua inhoud als vorm, inwoners willen bereiken via communicatie. Dit hebben we ook gedaan voor het evenement “Samen gezond”. Hiervoor is een communicatiestrategie opgesteld met de vraag hoe we de unusual suspects (inwoners die we normaal niet goed bereiken) kunnen bereiken en uitnodigen voor het evenement. Dit heeft gewerkt, circa 30% van de aanwezigen bij het evenement was (alleen) inwoner. We realiseren ons dat naast diverse bestaande vindplaatsen (zoals buurt- en dorpskamers en via professionals) we sommige inwoners het beste bereiken als we aansluiten bij bepaalde activiteiten of op een andere manier hen actief opzoeken. Verder kan het betekenen dat specifieke gezondheidsvoorlichting waar nodig in meerdere talen wordt aangeboden om iedereen te kunnen bereiken. Dit bedoelen we ook met aansluiten bij taal, cultuur en waarden. Dit gaan we dan ook doen bij de uitvoering van het beleid.
	P19 voedselbanken zijn van grote waarde maar accepteren we hiermee dat voedselbanken de norm zijn geworden?	We accepteren hiermee niet dat de voedselbank de norm zou zijn. De voedselbank draagt niet direct bij aan een structurele oplossing van de (armoede)problematiek. Het is echter wel een onmiskenbare schakel geworden in het armoedevraagstuk. En het fungeert als een belangrijk vangnet voor onze inwoners. Ook is het zo dat de voedselbank stress, gezondheidsschade en grotere armoedeval kan verminderen, omdat gezinnen hierdoor in ieder geval kunnen worden voorzien in een bepaalde basisbehoefte.
	P32 2 scholen doen nu mee aan de storm aanpak. Vooral voortgezet onderwijs wordt weinig vertegenwoordigd. Kan dit worden uitgebreid en wat is hiervoor nodig?	STORM wordt in onze gemeente geïmplementeerd op twee scholen (een mbo en een vo-school). Dit is onderdeel van een regionale pilot van gemeenten, de GGD en andere partners. Op basis van de resultaten van de pilot wordt gekeken of en hoe STORM breder kan worden uitgerold.
	P38 up gesprekken, hoe loopt dit en hoeveel mensen bereiken we?	In maart 2023 is gestart met de Up! Groepsgesprekken in de Doarpskeamer in Grou, in mei in Stiens in de Nije Skalm en in oktober in de Doarpskeamer Nij Baarderadiel in Mantgum. In april start een nieuwe groep in het wijkcentrum Eltsje's Hiem in de wijk Westeinde in Leeuwarden.

		In 2023 zijn op deze 3 locaties van maart tot en met december in totaal 23 Up! Gesprekken gevoerd. In totaal hebben er 145 ouderen meegedaan aan de gesprekken. Er namen gemiddeld 6 ouderen deel per gesprek. De meest gebruikte thema's waren 'Erbij horen', 'Toekomst' en 'Wensen en dromen'. Tijdens de gesprekken delen ouderen hun ervaringen en levensverhalen rondom de thema's. Het zijn verdiepende gesprekken die uitnodigen om te delen, te leren van andere ouderen en daardoor nieuwe inzichten te krijgen die bijdragen aan meer veerkracht. De organisatie van de gesprekken wordt verzorgd door de besturen van de locaties. De gesprekken worden geleid door vrijwillige gespreksleiders. Er zijn op dit moment 5 vrijwillige gespreksleiders actief. Deze gespreksleiders zijn jonge ouderen. Voor hen dragen de groepsgesprekken bij aan zingeving in hun leven.
CDA	Pagina 15 mentale gezondheid. Mentale gezondheid van jong af aan. Er werd door de ambtenaren aangegeven dat er wordt ingezet op mentale gezondheid vanaf het VO. Waarom deze keus en waarom niet beginnen met mentale gezondheid, weerbaarheid op de basisscholen?	Uit landelijke en lokale cijfers blijkt dat de mentale gezondheid onder jongeren en jongvolwassenen achteruitgaat. Om deze reden focussen we in de gezondheidsnota op jongeren vanaf het voortgezet onderwijs. We zetten in de basis echter breder in op mentale gezondheid. Hiervoor is Gezonde School een belangrijke aanpak, waarbij scholen middels een integrale aanpak aan de slag gaan met een gezondheidsthema. Eén van de thema's is (mentaal) welbevinden, waar (basis)scholen op in kunnen zetten. In de gezondheidsnota is opgenomen dat we verkennen of en hoe we de Gezonde Schoolaanpak kunnen versterken. Bijvoorbeeld door (basis)scholen te stimuleren om specifiek aan de slag te gaan met dit thema.
D66	Hoe zit het met de alcohol reclame in onze gemeente – mede n.a.v. alcoholverboden buitenreclame in Utrecht en Groningen. Wat is het beleid, wat is de praktijk 'alcoholreclame'? In hoeverre zijn er in onze gemeente 'striktere' regels aangaande alcoholreclame in de openbare ruimte? Of is dit al aan de orde in onze gemeente?	Alcoholreclame is nog toegestaan, er is geen landelijk verbod. Wel zijn er landelijk een aantal regels omtrent het maken van reclame voor alcoholhoudende drank vastgelegd in de landelijke Alcoholwet. De praktijk is dat dit tegenwoordig niet meer dan 5% van de reclame-uitingen is voorabri's, losstaande reclamevitruines (zgn. Mupi's) en Billboards. Alcoholreclame komt niet voor in de 'rug aan rug' (zgn. two sign) borden rond lichtmasten en lichtreclames aan lichtmasten. Wel is er in 2009 een nationaal verbod op alcoholreclame op TV en radio tussen 06.00 en 21.00 uur ingevoerd. (https://zoek.officiëlebezoekmakingen.nl/kst-32022-E.html). Lokaal kunnen regels worden vastgelegd in het lokale reclamebeleid. Voor Leeuwarden is dat het huidige reclamebeleid Oog voor Reclame. Hierin is niet specifiek

	iets opgenomen over alcoholreclame. Er zijn meerdere concessiehouders voor de verschillende reclameobjecten. Dat zijn lopende contracten die niet zomaar opgebroken kunnen worden (dat kan dan forse financiële consequenties hebben). De huidige concessiehouders in de gemeente Leeuwarden zijn allemaal bij een branche aangesloten, die zich bewust is van het vraagstuk. Een aanpassing in het lokale reclamebeleid vraagt om een brede afweging.
En hoe is dit voor fastfood reclame?	De reclame voor fastfood in de buitenruimte is in praktijk zeer beperkt. Ook is daar al een aanpassing te zien (Mac D. adverteert tegenwoordig meer met vleesvrijproducten, etc.).
In hoeverre wordt er samen opgetrokken met RO: welke middelen kunnen er ingezet worden/extra ingezet worden om te sturen > denk bijvoorbeeld aan een nieuwe fastfood-tent, supermarkt (waar ook veel snacks door scholieren worden gekocht) wel of niet laten vestigen nabij een school, sportclub, etc.	Het weren van of sturen op (ongezond) voedselaanbod is een complex vraagstuk. Zo geldt er vrijheid van vestiging op basis van de Dienstenrichtlijn. Een ondernemer mag niet zomaar beperkt worden in waar hij zich vestigt of wat hij verkoopt. Daarnaast biedt het omgevingsplan alleen mogelijkheden om aanbieders van ongezond voedsel te weren als daar argumenten aan ten grondslag liggen die betrekking hebben op de 'fysieke leefomgeving'. Denk aan stank- of geluidsoverlast. Wel kan of dient onderzocht te worden of een plan (met bijvoorbeeld veel ongezond voedsel) niet zodanige risico's voor de volksgezondheid meebrengt dat het woon- en leefklimaat onaanvaardbaar verslechtert. Er zijn voorbeelden in het land waar het weren van fastfood in de buurt van een school heeft plaatsgevonden, zoals in Heerenveen, Katwijk en Wageningen, vanwege de tegenstrijdigheid met beleid, zoals ambities in de JOGG-aanpak. Hoewel de GGD geen wettelijke rol heeft als adviseur in de omgevingswet, wordt de samenwerking tussen de GGD en gemeenten onderschreven. De GGD kan in alle fasen van de gemeentelijke beleidscyclus een bijdrage leveren. Dit vraagstuk is ook landelijk in ontwikkeling. Zo is in het GALA opgenomen dat VWS een bevoegdheid zal creëren voor gemeenten voor het weren van ongezonde voedselaanbieders. Onderdeel van de gezondheidsnota Samen Gezond zijn de interventies 'verkennen beleidskader gezondheid voor de omgevingsvisie' en 'verkennen van de voedselomgeving' bij de pijler Gezonde Leefomgeving. Verder inventariseren van de mogelijke instrumentaria is

hier ook onderdeel van.		
<i>Overig</i>	Aanvulling naar aanleiding van de opmerking tijdens de informerende bijeenkomst over de discrepantie in doelstellingen (meetpunten) tussen de Gezondheidsnota Samen Gezond en het Preventie- en handavingsplan drugs, alcohol en tabak.	We hebben nogmaals gekeken naar de doelstellingen in beide beleidsstukken. De doelstellingen sluiten wel op elkaar aan, maar er is een verschil in percentages. De doelen zijn namelijk anders. Voor de doelstellingen met betrekking tot alcoholgebruik zijn deze in de gezondheidsnota gericht op het terugdringen van verschillen in alcoholgebruik tussen wijken en dorpen. Daarbij gaat het om inwoners die meer drinken dan de alcoholrichtlijn. Vanuit de ambitie dat we gezondheidsverschillen op wijk- en dorpsniveau willen verkleinen (gelijke kansen op gezondheid). De doelstellingen vanuit het Preventie- en handavingsplan zijn nader gespecificeerd op verschillende vormen van problematisch alcoholgebruik onder verschillende leeftijdsgroepen. Op dit niveau van alcoholgebruik is niet altijd betrouwbare data beschikbaar op wijk- en dorpsniveau. Om die reden zijn deze doelstellingen geformuleerd voor alle inwoners van de gemeente. Dit verschil geldt ook voor de doelstelling(en) met betrekking tot roken.